

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 0 6 3 A 3 0 1 1 1

ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 17. februar 2007 / 60 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga pazljivo iztrga.
Izpitni poli sta priložena dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro na označeno mesto zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

V tej izpitni poli je 25 nalog. Rešitve vpisujte z navadno rabo velikih in malih pisanih ali tiskanih črk v prostor, ki je za to predviden, z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pri nalogah izbirnega tipa za odgovor obkrožite samo po eno črko, če v navodilu za reševanje naloge ni določeno drugače.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Naloge, pisane z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami. Pišite razločno. Nečitljive rešitve ter nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami. Če se zmotite, napačno rešitev prečrtajte in napišite novo. Rešitve, vpisane s samimi velikimi črkami (verzalkami), se točkujejo z nič (0) točkami.

Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Število točk, ki jih lahko dobite za posamezne naloge, je navedeno v izpitni poli.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

Ljudsko izročilo

Kako je Strunjan dobil ime

Morska obala je kot magnet, ki nas vedno znova pritegne. Morda je njena skrivnost v tem, da se tu stikata dva svetova: kopno in morje, znano in neznano. Sili nas v razmišljanje o svetu za neskončnim obzorjem, tako zunanjim kot notranjim.

O neustavljivi privlačnosti morja, čeprav bolj skopo, govori tudi slovensko ljudsko izročilo. Jakob Kelemina je v svoji zbirki bajk in pripovedk predstavil tudi zanimivo ljudsko verovanje o *morskih deklicah*. Te vile naj bi se ob enajstih ponoči dvignile iz morja in prepevale eno uro. A gorje tistemu, svari izročilo, ki jih pride poslušat. Njihovo petje je namreč tako mило, da podobno kot grške sirene zvabijo vsakega človeka v globočino voda. Izročilo tudi pravi, da se je človek naučil peti od morskih deklic ...

Vse cerkvene pesmi, ki se pojejo po cerkvah, pa tudi lepe posvetne melodije naj bi zložile morske deklice. Vodnim vilam so ljudje nekoč rekli tudi *matice*.

Bile naj bi čisto nage in zelo lepe. Po prsih naj bi jim viseli dolgi lasje, prikazovale pa naj bi se samo ženskam in tistim moškim, ki so jih imele rade.

Zanimivo je, da je s petjem in glasbo – čeprav človeško in ne vilinsko – povezan tudi nastanek imena Strunjan. Razlagalna povedka, ki jo je zapisala Nada Morato v zbirki *Mrak eno jutrnja*, pravi, da so v Strunjanu nekoč pastirji pasli ovce. Čas so si krajšali z igranjem na glasbila s strunami. Ker so tako lepo igrali, je marsikdo vzkliknil: »Kako lepo pojejo tvoje strune!« In od tod je prišlo ime Strunjan.

Če se boste v poletnih dneh sprehajali ob najbolj neukročenem delčku naše morske obale pri Strunjanu, prisluhnite. Morda med prepadnimi flišnimi stenami in morjem še zaslišite glasbo in praklic morja.

Irena Cerar Drašler

(Prيرهjeno po: GEA, julij 2003.)

PRAZNA STRAN

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. V katerem odstavku se sporočevalec najbolj razodeva?
 - a) V uvodnem odstavku.
 - b) V prvem odstavku.
 - c) V drugem odstavku.
 - č) V tretjem odstavku.

(1)

2. Glede na sporočilni namen uvrščamo izhodiščno besedilo med
 - a) poizvedovalna besedila.
 - b) pozivna besedila.
 - c) prikazovalna besedila.
 - č) zagotavljalna besedila.

(1)

3. Izhodiščno besedilo je namenjeno
 - a) samo strokovnjakom za ljudsko izročilo.
 - b) posamezniku.
 - c) množičnemu naslovniku.
 - č) samo prebivalcem Strunjana.

(1)

4. Izhodiščno besedilo je poljudnoznanstveno. Ob obeh poševnicah podčrtajte po en izraz, ki ustreza takemu besedilu.

Predmetnost je predstavljena *manj/zelo natančno z veliko/malo* zapletenih strokovnih izrazov.

(1)

5. Navedite dve prvini nebesednega sporočanja.

(1)

6. Kdo je Nada Morato?
 - a) Avtorica zgodbe o izvoru imena Strunjan.
 - b) Zapisovalka zgodbe o izvoru imena Strunjan.
 - c) Razlagalka imena Strunjan.
 - č) Pevka ljudskih pesmi iz Strunjan.

(1)

7. Besedilo ima poleg uvodnega odstavka še tri. Na katerega se nanaša naslov? Odgovor napišite na črto.

_____ (1)

8. Vsak odstavek ima svojo podtemo. Vsako zapišite na ustrezno črto.

prvi odstavek: _____

drugi odstavek: _____

tretji odstavek: _____

(3)

9. Na podlagi izhodiščnega besedila razložite, kako je nastalo ime Strunjan. Odgovorite v povedi.

 _____ (2)

10. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z besedilom, ali NE, če ni.

Jakob Kelemina je izdal zbirko bajk in pripovedk o morskih deklicah. DA NE

Morske deklice zvabijo v globine morja samo moške, ki jih ne marajo. DA NE

Pastirji so si čas krajšali z glasbo. DA NE

Ime Strunjan je povezano s človeškim igranjem na glasbila. DA NE

Morske deklice so se iz morja dvignile ob polnoči. DA NE

(3)

11. Odgovorite v dveh samostojnih povedih.

Kako so morske deklice škodovale človeku?

Kaj so morske deklice naučile človeka?

(4)

12. Kaj pomeni beseda *skopo* v izhodiščnem besedilu?

- a) skromno
- b) preprosto
- c) površno
- č) pogosto

(1)

13. Poved *A gorje tistemu, svari izročilo, ki jih pride poslušat* preoblikujte tako, da boste namesto podčrtane zveze uporabili nezaznamovani izraz.

_____ (1)

14. Iz zadnjega odstavka izpišite glagol, s katerim avtor besedila bralca poziva k dejanju.

_____ (1)

15. V katerem pomenskem razmerju sta besedi v vsaki dvojici? Na črto ob vsaki dvojici besed zapišite ustrezno črko.

znano – neznano _____

neukročen – divji _____

a) protipomenki

b) sopomenki

c) blizuzvočnici

č) podpomenka/nadpomenka

(2)

16. Besedno zvezo *Jakob Kelemina* postavite v orodnik ednine in jo uporabite v povedi.

_____ (2)

17. Dopolnite povedi, tako da na črte zapišite ustrezno obliko samostalnikov iz oklepajev.

V _____ (prsi) sem začutil ostro bolečino.

Ogled mesta smo sklenili pred _____ (cerkev).

Morska obala je ovita v _____ (skrivnost).

Vile zvabijo v globine morja _____ (človek), ki jih ne marajo.

(4)

18. Iz povedi *Po prsih naj bi jim viseli dolgi lasje, prikazovale pa naj bi se samo ženskam in tistim moškim, ki so jih imele rade* v preglednico izpišite samostalniška zaimka in vsakemu pripišite besedo/besedno zvezo, na katero se nanaša.

ZAIMEK	BESEDA/BESEDNA ZVEZA

(2)

19. Izpolnite preglednico, tako da vpišete manjkajoče stopnje pridevnikov.

OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
dolg		
zanimiv		
neukročen		

(3)

20. Med dvojicami tvorjenk izberite pravilno zapisano in jo podčrtajte.

sedemnajstletni/sedemnajst letni

dvatisoč pet/dva tisoč pet

stotrinajsti/sto trinajsti

tričetr letni/tričetrletni

(2)

21. Preberite poved.

Jakob Kelemina je v svojo zbirko uvrstil pripovedko o morskih deklicah.

- A Poved preoblikujte tako, da glagol iz povednega naklona postavite v pogojnega. Preoblikovano poved zapišite na črti.

- B V povedi razložite, kako se je spremenil pomen.

(4)

22. Iz povedi *O neustavljivi privlačnosti morja govori tudi slovensko ljudsko izročilo* izpišite osebek, povedek in predmet.

osebek: _____

povedek: _____

predmet: _____

(2)

23. V prvi povedi 2. odstavka (*Zanimivo je ...*) je uporabljen dvodelni pomišljaj. S katerim ločilom bi ga lahko zamenjali?

(1)

24. V vsaki povedi je napaka. Popravite jih.

Najlepša flišna stena pri nas je v Strunjanskem naravnem rezervatu.

Ko pridete v Strunjan si oglejte tudi soline.

Pred dvema leti sem preživel počitnice v Piranu.

Bral sem zbirko Nade Morate.

(4)

25. V Strunjanu so organizirali praznik kakijev. Napišite poročilo o poteku prireditve, njenem programu in sodelujočih. Uporabite podatke iz priloženega programa. Poročilo pišite na naslednjo stran.

(12)

PROGRAM

Program bo potekal v šotoru na parkirišču pred restavracijo Primorka.

Petek, 4. novembra 2005

10.00 – 24.00

Razstava sort kakija

12.00 – 17.00

Mini tržnica – prodaja kakija in ostalih dobrot

14.30

Slavnostno odprtje s pozdravnimi nagovori:

Franco Giassi, predsednik Turističnega društva Solinar

Kristjan Knez, predsednik Krajevne skupnosti Strunjan

Vojka Štular, županja Občine Piran

16.00

Predavanja v sejni dvorani Zdravilišča Krka

19.00

Tekmovanje in podelitev nagrad za največji in najmanjši strunjanski kaki

20.00

Zabavni program z ansamblom Tramontana. Sledile bodo zabavne igre in še kaj ...

Dogajanje bo povezovala Tanja Tul.

PRAZNA STRAN